Gemeente Berkelland
T.a.v. College, de heer van Gijssel

5 september 2025

Betreft: Aanbiedingsbrief voor Verkenning naar één sportorganisatie in Berkelland

Geacht college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Berkelland,

Vanuit diverse actuele ontwikkelingen stellen wij deze brief op en willen we graag gezamenlijk en integraal aan de slag gaan om het sportlandschap in Berkelland een benodigde impuls te gaan geven. Gezien onder andere de ontwikkelingen binnen ’t Timpke, het proces rondom de sportaccommodatie in Ruurlo, de kwetsbaarheid van vrijwillige inzet maar ook (in zijn algemeenheid) de voortgang van en in het gemeentelijke sportbeleid denken we dat er meer te bereiken valt.

Gemeentelijk beleid
Op 21 november 2023 stelde de gemeenteraad de sport- en beweegvisie 2033 vast. Een van de ambities van de gemeente is om naar een situatie te werken waarbij de omstandigheden, tarieven en exploitatieafspraken in vergelijkbare kernen van Berkelland hetzelfde zijn. Vanuit het uitgangspunt dat spelregels gelijk moeten worden, wil de gemeente toewerken naar een uniforme manier van exploiteren waarbij maatschappelijk ondernemerschap beter wordt benut. Dat kan bijvoorbeeld bereikt worden door een (gemeentelijk) sportbedrijf op te richten.

Te weinig synergie
Dit komt, voort uit het gegeven dat we in de huidige beheers- en exploitatievormen te weinig synergie is, beschikbare middelen efficiënter kunnen worden ingezet als we echt samen gaan werken. Het gaat om samenwerking in de bedrijfsvoeringen, maar ook om de relatie met de gemeente en de door haar gestelde (beweeg) doelen. Het is namelijk zaak dat er meer uniform wordt gestuurd, zodat wij onze afnemers (lees inwoners) ook gelijk kunnen behandelen. Het kan bijvoorbeeld leiden tot uniformiteit in het aanbieden van activiteiten tegen gelijke tarieven en het optimaliseren van de bezettingsgraden binnen de accommodaties. Ook worstelen een aantal organisaties met haar huidige governance inrichting in haar exploitaties m.b.t. de risico’s en aansprakelijkheden.

Sportaccommodatie ’t Timpke is een sportbedrijf, in het klein. Net als dat Optisport een sportbedrijf is, stichting Zwembad Ruurlo (SZR) en stichting Zwembad Rekken. Er is de afgelopen weken contact geweest tussen deze Berkellandse sportbedrijven om ervaringen uit te wisselen en samen te kijken hoe we meer kunnen samenwerken, mogelijk richting één beheersvorm zoals een sportbedrijf. Wij hebben hetzelfde beeld.

Vanuit deze samenwerking vragen we (Stichting ’t Timpke, Stichting Zwembad Ruurlo, Stichting Zwembad Rekken en Optisport) de gemeente om niet af te wachten op een onderzoek maar bieden we het college ons initiatief en vragen wij uw hulp om dit verder te verkennen. Zowel vanuit uw rol als beleidsmaker, maar ook vanuit uw rol als eigenaar en beheerder van een groot deel van het Berkellands sportvastgoed. In deze verkenning is nadrukkelijk sprake van een eerste stap richting zo’n scenario, geen vaststaand besluit.

In deze brief duiden we hoe wij dit proces voor ons zien.

Doelstellingen voor mogelijke richting verkenning één organisatie

- Het realiseren van een toekomstbestendige organisatie voor de uitvoering van het totale gemeentelijke sportbeleid en het behalen van de doelen uit de Sport- en Beweegvisie 2033
- Professionele, schaalbare en wendbare organisatievorm met duidelijke taakverdeling
- Betere afstemming tussen vastgoedbeheer en dienstverlening
- Vermijden van aansprakelijkheidsrisico's en kwetsbaarheden via heldere BV-structuur (WHVBZ)
- Gezamenlijke sturing op maatschappelijke doelen en efficiënte exploitatie
- Ruimte voor samenwerking met commerciële partijen als Optisport zonder aanbesteding
- Verankering van activiteiten Sportfederatie Berkelland in de nieuwe structuur
- Waarborging van de unieke identiteit ('DNA') van de bestaande organisaties binnen een nieuwe structuur

Vertaling naar Berkelland

In Berkelland is de gemeentelijke fusie van 2005 nog terug te zien in eigendom en beheer van sportvastgoed. In Eibergen zijn de binnensportaccommodaties van de gemeente en worden ze beheerd door de gemeente. In Ruurlo zijn de binnensportaccommodaties van de gemeente maar worden ze beheerd door een stichting (SZR). In Borculo is de sporthal van een stichting ('t Timpke) en in Neede is de sporthal van een commerciële partij (Optisport). De vijf binnen- en buitenzwembaden kennen ook vier beheersvormen.

De huidige versnippering over entiteiten maakt samenwerking en efficiënte inzet van middelen lastig. Een integrale aanpak zal leiden tot betere afstemming van beleid, beheer en exploitatie. Tegelijkertijd biedt het de bestaande stichtingen en mogelijk ook de gemeente Berkelland ruimte om recreatieve functies zoals de buitenbaden (bijv. in Ruurlo) te koppelen aan toerisme en verblijfsrecreatie. Dit past binnen de gemeentelijke sport- en beweegvisie, waarin gezondheid, participatie en leefbaarheid centraal staan. Ook versterkt dit het organiserend vermogen richting verenigingen en inwoners.

Zoals gezegd verschillen het eigendom van vastgoed en juridische verhouding tot de gemeente per kern/organisatie. Deze verschillen zijn bepalend voor de wijze waarop partijen al dan niet (op korte termijn) kunnen toetreden tot een mogelijke nieuwe structuur. Per partij zal maatwerk nodig zijn om verantwoordelijkheden en risico's evenwichtig vast te leggen.

Deze samenwerking is gericht op het realiseren van synergievoordelen, zoals:

- Afstemming van openingstijden, personeel en programmering
- Gezamenlijke inkoop en marketing
- Uniformiteit in tarieven en klantcommunicatie
- Mogelijk gezamenlijk gebruik van ondersteunende systemen (zoals reserveringssoftware)
- Centrale backoffice mogelijk, ook mogelijk regionale schaalvoordelen te behalen via een regionale partner zoals Sport-ID

Samenwerking met Optisport
Optisport is een commerciële organisatie met ruime ervaring in de exploitatie van sportaccommodaties. Optisport is eigenaar van de opstallen van de zwembaden in Neede en Eibergen en de sporthal in Neede. De gemeente is eigenaar van de grond en verpacht deze tot 2033 aan Optisport. Wanneer uiteindelijk gekozen wordt voor een gemeentelijk sportbedrijf, blijft samenwerking met Optisport mogelijk, zonder dat er sprake is van een aanbestedingsplicht of eigendomsverhouding. Optisport behoudt haar zelfstandigheid en blijft opereren via haar eigen BV.

In het scenario waarin samenwerking met Optisport wordt voortgezet, zou dit kunnen worden vastgelegd in een meerjarige overeenkomst. Hierbij worden afspraken gemaakt over prestatie-indicatoren en overlegstructuur. Dit is onderdeel van de verdere verkenning.

Hoewel Optisport opereert vanuit een commerciële doelstelling en de lokale stichtingen zonder winstoogmerk zijn georganiseerd, biedt deze samenwerking kansen voor professionalisering en efficiëntie. Tegelijkertijd is het essentieel dat publieke belangen – zoals toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit – expliciet worden geborgd in de afspraken. Heldere kaders en wederzijds begrip vormen hiervoor de basis.

Sportfederatie Berkelland
Indien gekozen wordt voor het scenario van een sportbedrijf, zou de Sportfederatie Berkelland als activiteit kunnen worden geïntegreerd mits dit breed gedragen wordt en in goed overleg met betrokken partijen.
Bij deze ontwikkeling wordt zorgvuldig gekeken naar de positionering van alle betrokken partijen en de optimale inzet van gemeentelijke middelen. Door nauwere samenwerking en afstemming binnen het sportbedrijf wordt dubbel werk voorkomen en wordt de ondersteuning richting verenigingen versterkt. Het doel is om de kracht van de activiteiten van Sportfederatie te benutten en tegelijk te zorgen voor een duidelijke en transparante taakverdeling, in het belang van alle sportorganisaties in Berkelland.

In de afgelopen periode hebben er ook met de Sportfederatie Berkeland gesprekken plaatsgevonden met het doel om bij het initiatief aan te sluiten. Tot op heden heeft dat nog niet tot aansluiting geleid, echter kan dit in een later stadium wellicht worden bewerkstelligd.

Mogelijke fasering
Wij stellen een volgende fasering van het proces voor. Dit proces leidt tot een scenario waarvoor vervolgens nadere besluitvorming vereist is, van alle deelnemende partijen.

Fase 1: Voorbereiding & Verkenning (maand 1–3)
- Aanstellen kwartiermaker
- Stakeholdergesprekken
- Scenarioverkenning

Fase 2: Analyse & Strategische Keuze (maand 4–6)
- SWOT-analyse scenario’s
- Werkconferentie
- Conceptstrategienota

Fase 3: Ontwerp & Uitwerking (maand 7–9)
- Governance & juridische structuur
- Samenwerkingsovereenkomsten
- Businesscase

Fase 4: Besluitvorming & Start Implementatie (maand 10–12)

- Gemeentelijke besluitvorming
- Oprichting nieuwe entiteit (indien nodig)
- Start implementatie

Wij hebben opgemerkt dat de gemeente in de afrondende fase is van een onderzoek naar een toekomstbestendig binnenzwemlandschap. Wij kunnen ons vanwege de onderlinge afhankelijkheid voorstellen dat de conclusies uit deze scenario studie tegelijk worden behandeld met de besluitvorming rondom het in deze brief beschreven proces.

Participatie en communicatie
Gedurende het gehele proces is het essentieel om belanghebbenden (o.a. Sportverenigingen, inwoners, en personeel) – actief te betrekken via bijeenkomsten, consultaties en gerichte communicatie. Dit draagt bij aan draagvlak en betrokkenheid bij de toekomstige organisatie.

Tegelijkertijd bewaken de drie kernpartijen (de drie stichtingen en Optisport) de noodzakelijke slagkracht en voortgang in het proces. Gemeente en gemeenteraad worden tijdig geïnformeerd en betrokken via reflectiemomenten en bestuurlijke afstemming, zodat het traject zowel professioneel als politiek wordt gedragen.
De gemeente kan het proces vanuit haar rol als facilitator op haar nemen en op basis van gelijkwaardigheid de samenwerking aangaan.

Budget
Een eventueel samengaan of verregaande samenwerking van de verschillende entiteiten brengt juridische en financiële vraagstukken met zich mee. Deze worden in de voorgestelde verkenning meegenomen. Om de verkenning uit te voeren stellen wij voor om niet vanuit de gemeente een onderzoek uit te laten voeren, maar om namens de betrokken partijen Stichting ’t Timpke, Stichting Zwembad Rekken, Stichting Zwembad Ruurlo, Optisport, en ook namens de gemeente als beleidsmaker en accommodatie-eigenaar een kwartiermaker te financieren en aan te stellen. De gemeente fungeert dan als opdrachtgever voor deze kwartiermaker.

‘Unique selling points’

- Efficiënte exploitatie en betere samenwerking tussen diensten en vastgoed
- Flexibele samenwerking met Optisport zonder aanbesteding
- Centrale backoffice mogelijk via Sport-ID (regionale schaalvoordelen)
- Verankering lokale sportfederatie in uitvoeringsorganisatie
- Ruimte voor behoud van lokale identiteit, eigendom en unieke organisatieculturen.
- Eén integrale uitvoeringsorganisatie voor de uitvoering van hard-, soft- en orgware voor sport en bewegen
- Verwacht scenario: Professionele BV-structuur met aansprakelijkheidsafbakening (WHVBZ) (zie landelijke ontwikkelingen)

Samenvattend
Met deze brief bieden wij het college namens de betrokken organisaties het scenario voor een toekomstbestendig sportbedrijf ter bespreking aan. Reden is dat we geconstateerd hebben dat we binnen de exploitaties van de diverse sportaanbieders, gevoed door geluiden van onze stakeholders, verenigingen en gasten, verre van optimaal georganiseerd zijn. Daarnaast wordt geconstateerd dat de huidige ‘sportbedrijven/ stichtingen in Berkelland weinig tot niet samenwerken en daarmee te weinig uitvoeringskracht kunnen inzetten om de gemeentelijke ambities vorm te kunnen geven. De gemeentelijke ambitie om te komen tot één uitvoeringsorganisatie onderschrijven we daarom zeker.

Het betreft nadrukkelijk een verkenning, waarbij op basis van nader onderzoek en consultatie van betrokken partijen kan worden bepaald of en hoe dit scenario verder wordt uitgewerkt.
Wij benadrukken daarbij dat het voorgestelde plan ruimte laat voor maatwerk. De verkenning is nadrukkelijk bedoeld als eerste stap, waarin wederzijds vertrouwen en gedeelde ambitie de basis vormen, maar waarin ook respect is voor verschillen tussen partijen. Het plan biedt flexibiliteit om binnen de gezamenlijke structuur recht te doen aan de unieke kenmerken van elke organisatie, waaronder juridische positie, cultuur en eigendomssituatie.

Wij verzoeken u:

- Kennis te nemen van het voorstel;
- Een kwartiermaker te financieren en aan te stellen voor de verdere uitwerking en implementatie in het komende jaar.

Wij zijn ervan overtuigd dat deze aanpak niet alleen leidt tot een sterke sportstructuur in Berkelland, maar ook kansen biedt voor innovatie, participatie en regionale samenwerking in de toekomst.

Met vriendelijke groet,

John Schuurman
Stichting ’t Timpke Borculo

Ineke Wijkamp
Stichting Zwembad Ruurlo

Joyce van Eijck
Optisport

Marcel Michels
Zwembad Rekken